

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT
KRYETARI

Adresa: Rruga "Abdi Toptani", nr.1, Tiranë;

E-mail: klsh.org.al; Web-site: www.klsh.org.al

Nr. 813/7 Prot.

Tiranë, më 31/12/2019

V E N D I M

Nr. 182, Datë 31/12/2019

PËR
AUDITIMIN E USHTRUAR NË
MINISTRINË E DREJTËSISË
“PËRPUTHSHMËRI DHE RREGULLSHMËRI FINANCIARE”,
për periudhën nga data 01.01.2019 deri më datën 31.10.2019

Nga “Auditimi i përputhshmërisë dhe rregullshmërisë financiare” i ushtruar në Ministrinë e Drejtësisë, për periudhën 01.01.2019 deri më 31.10.2019, u konstatuan devijime/shkelje të veprimtarisë ndaj kriterëve të vlerësimit, përfshirë kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, që lidhen dhe ndikojnë në përdorimin e fondeve/burimeve, të rëndësisë materiale, për të cilat japim *opinion të kualifikuar*.

Pasi u njoha me Raportin Përfundimtar të Auditimit dhe Projektvendimin e paraqitur nga Grupi i Auditimit të Departamentit të Institucioneve Qendrore, shpjegimet e dhëna nga subjekti i audituar, si dhe vlerësimet mbi objektivitetin dhe cilësinë e auditimit nga Kryeaudituesi, Drejtori i Departamentit të mësipërm, Drejtori i Drejtorisë së Standardeve dhe Sigurimit të Cilësisë së Auditimit si dhe Drejtori i Përgjithshëm, në mbështetje të neneve 10, 15, 25 dhe 30, të ligjit nr. 154/2014 miratuar në datën 27.11.2014 “Për Organizimin dhe Funkcionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”,

VENDOSA:

- I.** Të miratoj Raportin Përfundimtar të Auditimit “Mbi Përputhshmërinë dhe rregullshmërinë financiare” të ushtruar në Ministrinë e Drejtësisë, sipas programit të auditimit nr.813/1 prot, datë 18.10.2019, për veprimtarinë nga data 01.01.2019 deri më datën 31.10.2019.
- II.** Të miratoj opinionin e auditimit, rekomandimet për përmirësimin e gjendjes dhe të kërkoj marrjen e masave sa vijon;

A. OPINIONI I AUDITIMIT

-Nga auditimi mbi përputhshmërinë e veprimtarisë së Ministrisë së Drejtësisë, sa i takon shkallës së zbatueshmërisë së rregullave, ligjeve dhe rregulloreve, politikave, kodeve të vendosura apo termave dhe kushteve, mbi të cilat ky institucion realizon misionin e tij, (kriteret e auditimit të përputhshmërisë), janë konstatuar disa mangësi dhe parregullsi. Gjatë auditimit në terren janë të marrë të dhëna të mjaftueshme të cilat mundësojnë dhënien e opinionit.

Opinion i kualifikuar mbi përputhshmërinë

Sipas opinionit të KLSH-së, nga auditimi i përputhshmërisë¹, i mbështetur në ligjin nr. 154/2014 miratuar në datën 27.11.2014 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, standardet INTOSAI dhe në Manualin e Auditimit të Përputhshmërisë së KLSH-së, i kryer në subjektin Ministria e Drejtësisë, rezultuan devijime nga kuadri ligjor dhe rregullator në fuqi (kriteret), të cilat në gjykimin profesional të audituesit shtetëror të pavarur janë materiale por jo të përhapura, efektet e të cilave justifikojnë dhënien e ***një opinionit të kualifikuar të përputhshmërisë***².

Baza për opinionin e kualifikuar (ISSAI 4000³)

Ne e kemi kryer auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (ISSAIs), ISSAI-n 4000 ”Standardi i Auditimit të Përputhshmërisë”. Ne jemi të pavarur kundrejt subjektit të audituar, mbështetur në ISSAI-n 10- Deklarata e Meksikës mbi Pavarësinë e SAI-t, si dhe ISSAI 30- Kodi Etik. Ne i kemi përmbushur përgjegjësitë tona etike, në përputhje me standardet e sipërpërmendura, përfshirë këtu edhe Kodin e Etikës së KLSH-së. Auditimi ynë përfshin kryerjen e procedurave me qëllim marrjen e evidencave të auditimit, mbi ligjshmërinë dhe rregullshmërinë e veprimtarisë të ushtruar nga subjekti i audituar. Procedurat janë përzgjedhur mbështetur mbi gjykimin profesional të audituesit, duke marrë në konsideratë vlerësimin e riskut dhe materialitetit për subjektin e audituar.

Nga evidencat e marra për veprimtarinë e Ministrisë së Drejtësisë rezultoi se:

Struktura e auditimit të brendshëm paraqitet thuajse inekzistente dhe me mangësi personeli të tejzgjatura . Mungon baza ligjore e rregullative për shërbimin e përkthimit dhe prej një kohe të gjatë ka vijuar pagesa e përkthyesve të njohur, të paregjistruar në organet tatimore, e cila krijuan një situatë të disfavorshme dhe jokonkurrese për operatorët ekonomikë të licensuar. Mungon argumentimi, mbi caktimin e numrit të personelit për udhëtimet jashtë vendit si dhe në procedurat e blerjes së biletave në një afat të ngushtë kohor nga dita e nisjes. Transferimi i sistemeve IT, mbetet i përfunduar megjithëse institucioni vazhdon të paguaj nga buxheti i vetë, vlera financiare për mirëmbajtjen e tyre. Nuk arrijnë të zgjidhen në kohë problematikat e shfaqura në institucionet e varësisë. Institucioni vijon funksionimin në mungesë të një rregullore të përshtatur me strukturën e tij organizative. Mungon zbatimi i plotë i dispozitave ligjore që rregullojnë proceset e punës në fushën e MFK-së etj. Mangësitë dhe të metat e mësipërme evidentojnë dobësi në funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm dhe menaxhimit financiar të institucionit.

Ne arritëm në konkluzionin se, problematikat e konstatuara kanë ekspozuar institucionin drejt risqeve për përmbushjen e detyrimeve, në zbatim të ligjshmërisë dhe rregullshmërisë së veprimtarisë së tij .

¹ Mbështetur mbi ligjin nr. 154/2014 “Për organizimin dhe funksionimin e KLSH-së”

² Një opinion i kualifikuar shprehet kur efekti ose efektet e mundshme të një çështjeje, nuk janë aq materiale sa të justifikojnë dhënien e *opinionit të kundërt* ose një *refuzim të opinionit*

³ **ISSAI 4000** – Udhërrëfyeni i Auditimit të Përputhshmërisë

Për përmirësimin e gjendjes rekomandojmë marrjen e masave si *më poshtë*:

B. PROPOZIME PËR NDRYSHIME APO PËRMIRËSIME NË LEGJISLACIONIN NË FUQI

1- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi rezultoi se, shërbimi i përkthimit zyrtar nuk dispononte ende një bazë ligjore të plotë e cila të rregullonte këtë shërbim, kjo sa i përket procedurave të njohjes si përkthyes, licensimin e tyre, si dhe gjithë aspektet e nevojshme për një profesion i cili nuk mund të kryhet nga çdokush që njeh një gjuhë të huaj. Ky shërbim në dispozitat ligjore aktuale nuk është klasifikuar ende si një profesion i rregulluar dhe ai nuk përfshihet në, profesionet e parashikuara në ligjin nr. 10171, datë 22.10.2009 “Për Profesionet e Rregulluara në Republikën e Shqipërisë”, apo në profesionet e përcaktuara me ligje të veçanta e si i tillë ai nuk gëzon ende bazën e tij rregullative, pavarësisht se “*de facto*” shërbimi i përkthimit zyrtar mbetet administrativisht i kufizuar, vetëm për personat emrat e të cilëve publikohen nga Ministria e Drejtësisë çdo vit në faqen e saj zyrtare. Në vijimësi, Ministria e Drejtësisë ka thirrur konkurrime për njohje/kontraktim referuar udhëzimeve të përbashkëta të hartuara midis Ministrisë së Drejtësisë dhe ish Ministrisë së Financave të cilët përcaktonin kriteret e përzgjedhjes për përkthyes të jashtëm dhe tarifën e shërbimit për ata që do të kontrakttoheshin nga Ministria e Drejtësisë. Për këtë procedurë institucioni i është referuar Udhëzimit të përbashkët nr. 3165 datë 12.05.2004, i ndryshuar, për njohjen e përkthyesve dhe kontraktimin e tyre, udhëzim i cili në pjesën hyrëse ku trajtohet mbështetja e tij ligjore, i referohet nenit 12 të ligjit nr. 8678, datë 14.05.2001 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Ministrisë së Drejtësisë”, dispozitë kjo e shfuqizuar rreth 12 (dymbëdhjetë) vite më parë, e megjithatë ai është përdorur në vijimësi si bazë për njohjen e përkthyesve të rinj si dhe kontraktimin e plotë të trupës përkthyesve çdo vit. Pra edhe pa një bazë ligjore të dedikuar për përfitimin e titullit “përkthyes zyrtar” institucioni ka vijuar konkurrimet dhe kontraktimet.

Problematikë shfaqet edhe në aspektin e ndarjes së drejtë të punës tek përkthyesit e listës me të cilët është lidhur kontrata vjetore, si dhe risqet e mundshme për përkthimin e materialeve me rëndësi të veçantë, apo të dokumenteve të klasifikuar. Pavarësisht detyrimit ligjor të Ministrisë së Drejtësisë për përkthimin e akteve në afate ligjore të përcaktuara, kryerja në mënyrë dinamike e këtij shërbimi brenda kornizave ligjore dhe administrative është gjithashtu një detyrim ligjor dhe përzgjedhja subjektive e përkthyesve nuk legjitimohet nga kërkesat e ngutshme për përkthime nga ana e saj. Problematikat e përmendura më sipër evidentojnë nevojën për një rregullim të ri ligjor mbi profesionin e “Përkthyesit zyrtar” duke iu referuar ligjit organik të MD, ligjit nr. 10081, datë 23.2.2009, “Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar neni 5 pika 3, neni 52 pika 3, etj. Nevojë për rregullim paraqet edhe procesi i përzgjedhjes së përkthyesve të jashtëm për shërbimet e kërkuara nga ana e ministrisë, duke u orientuar drejt trajtimit të barabartë dhe jodiskriminues në përzgjedhje, si dhe reduktimin e riskut në nxjerrjen e informacionit të klasifikuar gjatë procesit të përkthimit. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 63-70 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

1.1 Rekomandimi: Ministria e Drejtësisë, të ndërmarrë nismat e nevojshme administrative e ligjore për plotësimin e kuadrit ligjor për “Përkthyesin zyrtar”, për të garantuar profesionistë mbi bazën e meritokracisë, shërbime përkthimi sa më cilësore dhe një veprimtari të rregulluar nga akte ligjore të mirëpërcaktuara.

Brenda datës 29.02.2020

1.2 Rekomandimi: Ministria e Drejtësisë, të plotësoj gjithashtu bazën ligjore mbi procedurat e përzgjedhjes dhe kontraktimit të përkthyesve të jashtëm, duke u orientuar drejt trajtimit të barabartë dhe jodiskriminues të operatorëve ekonomikë si dhe duke treguar vëmendje të veçantë në reduktimin e riskut të mundshëm për rrjedhjen e informacionit të klasifikuar gjatë procesit të përkthimit.

Brenda datës 29.02.2020

C. MASA ORGANIZATIVE

1- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi veprimtarinë e Drejtorisë së Auditimit të Brendshëm në Ministrinë e Drejtësisë rezultoi se,

a. Kjo njësi auditimi referuar strukturës organizative të miratuar me Urdhrin e Kryeministrit nr. 238 datë 13.12.2017 është e organizuar në nivel drejtorie dhe ka të parashikuar një staf prej pesë punonjësish (1+4), Drejtorin dhe 4 specialistë. Prej muajit Dhjetor 2017 pozicioni i drejtuesit të kësaj njësie rezulton vakant duke krijuar një boshllëk në drejtimin e saj. Me Urdhrin nr. 2969 datë 12.03.2018 të Ministrit të Drejtësisë, një specialist i kësaj drejtorie është caktuar për kryerjen e detyrave të Drejtorit në DAB deri në emërimin e drejtuesit të përhershëm. Drejtuesi i komanduar e ka ushtruar funksionin deri në marrjen e masës së pezullimit ndaj tij në muajin Tetor 2019. Aktualisht kjo drejtori megjithëse ka si objekt auditimi aparatin e MD-së dhe rreth 34 institucione varësie, funksionon vetëm me dy auditues , nga të cilët një auditues është emëruar në këtë funksion më datë 23.08.2019 dhe ndodhet në periudhë prove. Kjo përbërje, krijon risk të lartë për drejtimin, sai përket funksionimit të sistemit të kontrollit të brendshëm në njësitë e varësisë, por dhe vetë Ministrinë e Drejtësisë.

b. Sipas të dhënave rezultoi se, DAB ka hartuar planin vjetor të auditimit për vitin 2019 dërguar Drejtorisë së Harmonizimit Financiar në të cilin parashikohet të realizohen 12 auditime nga 17 të tillë të parashikuar në planin strategjik 2018-2020, pra me 5 (pesë) auditime më pak. Për periudhën nën auditim Janar-Tetor 2019 janë zhvilluar 7 (shtatë) angazhime auditimi nga të cilat, 3 (tre auditime) janë auditime të paplanifikuara në planin vjetor dhe vetëm 4 (katër) janë pjesë e planit. Nga angazhimet e zhvilluara gjithsej, në 3 (tre) auditime ka përfunduar angazhimi, në 2 (dy) auditime është hartuar raporti paraprak dhe në 2 (dy) raste auditimi ndodhet në proces. Në materialet e paraqitura nuk gjenden shpjegime lidhur me devijimet në planin vjetor dhe shtimin e tre auditimeve të reja. Gjithashtu ndryshimet e planit nuk rezultojnë të jenë miratuar prej Komitetit të Auditimit të Brendshëm referuar VKM nr. 114 datë , Kreu III. pikës 1/b të tij.

c. Në planin vjetor të auditimeve për vitin 2020 nuk rezultojnë të jenë përfshirë auditimet të cilat nuk mund të realizohen gjatë vitit 2019 të cilat aktualisht janë 8 (tetë) të tillë. Nga të gjitha hallkat përgjegjëse, për hartimin, monitorimin si dhe miratimin e planit vjetor mungojnë shpjegimet lidhur me spostimin/anashkalimin e subjekteve të parashikuara për auditim gjatë vitit 2019 por të përfshirë në kushtet aktuale. Mospërfshirja e tyre në planin e ardhshëm si auditime të përfshirë, shkaktohet vijueshmërinë dhe ul besueshmërinë për hartimin e një plani bazuar në një vlerësim objektiv të riskut për vitin në vijim.

Për periudhën nën auditim Janar-Tetor 2019, nëse do të shohim veprimtarinë audituese në harkun kohor do të shohim se, ajo zë vetëm një pjesë të shkurtër kohore përgjatë periudhës dhe mbulimi me auditim nuk ka qenë i plotë duke sjellë mosezaurim të planit vjetor të parashikuar.

d. Në angazhimet e kryera gjatë periudhës nën auditim rezultoi se, thuajse në të gjitha rastet njësi që do të auditohej nuk është njoftuar 10 ditë përpara si dhe në dosje nuk gjendet argumentim lidhur me këtë mungesë si përcaktohet në pikën 4.1.4 të Manualit të Auditimit të Brendshëm/2016.

Në planin e auditimit për vitin 2019 por dhe planin strategjik 2018-2020 dhe 2019-2021 nuk parashikohen auditime tematike për verifikimin e zbatimit të rekomandimeve të lëna drejt subjekteve të audituar.

Mungesa e veprimeve aktive për zbatimin e rekomandimeve në një kohë të shpejtë nuk i lejon manaxhimin të lartë mundësi të informohet mbi masat e marra nga subjekti i audituar, çka mund të ndikojë në ngadalësimin e zbatimit apo mosezaurim të tyre.

Në programet e auditimit përfshihet si drejtim i veçantë auditimi dhe Teknologjia e Informacionit, megjithëse specialistët në grupet e auditimit nuk janë të diplomuar apo të kenë formim profesional të nevojshëm për këtë fushë auditimi referuar pikës 2.4.4 të Manualit të Auditimit/2016. Auditimi për këtë fushë mjaftohet me verifikime sipërfaqësore dhe nuk jep siguri mbi sistemet e audituara.

Stafi i paplotësuar gjatë periudhës nën auditim, tkurrja e numrit të auditimeve gjithsej, përzgjedhja tematike, shpërndarja disproporcionale sipas periudhave, të programeve të auditimit, si dhe afatet e

shkurtra për përmbushjen e tyre, nuk krijojnë siguri të arsyeshme për përmbushjen e plotë dhe me cilësisë të objektivit të kësaj strukture për përmirësimin e veprimtarisë dhe efektivitetin e sistemit të kontrollit të brendshëm në njësinë e sektorit publik. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 46-62 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

1.1 Rekomandimi: Nga ana e Ministrisë së Drejtësisë, të merren masa, për plotësimin e vendeve vakantë në strukturën e miratuar në nivel specialisti dhe Drejtuesi si dhe të ndërmerren hapat e nevojshëm administrativë dhe ligjorë për zgjerimin e kësaj strukture, me qëllim garantimin e funksionimit të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit si dhe evidentimin e rasteve të keqpërdorimit të pasurisë shtetërore dhe fondeve publike.

Menjëherë

1.2 Rekomandimi: Drejtorja e Auditimit të Brendshëm të rishikoj planin vjetor për vitin 2020 duke përfshirë në të edhe subjektet të cilat nuk janë audituar prej saj gjatë vitit 2019. Plani i rishikuar, pas mendimit të Komitetit të Auditimit dhe miratimit nga Titullari i Institucionit, të paraqitet rregullisht pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Harmonizimit në MFE me shpjegimet përkatëse.

Menjëherë dhe në vijimësi

1.3 Rekomandimi: Drejtorja e Auditimit të Brendshëm të programoj auditime të plota, brenda afate të arsyeshme, dhe të shtrirë në gjithë periudhën vjetore, duke respektuar rigorozisht periudhën e njoftimit si dhe të gjitha hapat e tjerë të hartimit, miratimit dhe dërgimit të raporteve përkatës drejt subjektit të audituar, duke mos krijuar tejkalime afatesh procedural të cilët krijojnë risk të lartë në veprimtarinë e kësaj njësie.

Në vijimësi

2- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi rezultoi se, në raportin Përfundimtar të Auditimit të mbajtur nga DAB të Ministrisë së Drejtësisë pranë Drejtorisë së Përmbartimit Tiranë, janë evidentuar të ardhura të realizuara të pa derdhura në buxhetin e shtetit konkretisht, të ardhurat e krijuara për vitin 2017 dhe 10/mujorin e vitit 2018 e cila përbëhet nga gjoha gjyqësore, të ardhura nga interesi, tarifë ekzekutimi në shumën **45,431,414 lekë**, nuk janë administruar konform Ligjit nr. 9975 datë 28.07.2008 “Për taksat kombëtare“, nenit 6 “Transferimi i të ardhurave nga taksat kombëtare në Buxhetin e Shtetit“, neni 11 “Tarifa shërbimi“, 11/2 “Deklarata për pagesën e tarifave kombëtare” dhe këto të ardhura të krijuara në vite nuk janë derdhur në Buxhetin e Shtetit brenda 15 ditëve nga përfundimi i muajit në të cilin është kryer arkëtimi, si parashikohet në legjislacionin përkatës, por janë lënë në llogarinë përmbartimore pranë bankave të niveleve të dyta, megjithëse kuadri ligjor ka qenë i plotë për transferimin e tyre në Buxhetin e Shtetit. Po kështu zëri “Të tjera” në këtë llogari, në shumën 32,511,553 lekë, nuk është sistemuar sipas dosjeve në ekzekutim (debitorëve) në mënyrë analitike. Nga ana e DAB janë rekomanduar masat përkatëse drejtuar kësaj njësie për përmirësimin e gjendjes por nuk janë marrë masa për shtrirjen e rekomandimit në sistem, pasi fenomeni mund të paraqitet i shtrirë edhe në subjekte të tjerë të kësaj natyre. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 46-62 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

2.1 Rekomandimi: Drejtorja e Auditimit të Brendshëm të dërgoj një kopje të raportit të Auditimit të mbajtur pranë Drejtorisë së Përmbartimit Tiranë në Drejtorinë e Përgjithshme të Përmbartimit dhe të kërkoj, ndjekjen nga ana e saj të problematikës së degëve nëpërmjet nxjerrjes së shkresave njoftuese/qarkoreve lidhur me “Llogarinë Përmbartimore”, me theks të veçantë derdhjen në buxhet të të ardhurave përmbartimore (tarifë/gjobë/interesa) si dhe sistemimin e zërit “Të tjera” në këtë llogari.

Brenda datës 31.01.2020

3- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i KLSH i cili u krye paralelisht edhe në Institutin e Mjekësisë Ligjore, institucion në varësi të Ministrisë së Drejtësisë, mbi bazë të dokumentacionit të vënë në

dispozicion të grupit të auditimit mbi realizimin e procedurave të prokurimit publik, në zbatim të Ligjit nr. 9643, datë 20.11.2006 “Për prokurimin publik”, i ndryshuar, VKM-së nr. 914, datë 29.12.2014 “Për miratimin e rregullave të prokurimit publik” neni 56 (titullari i autoritetit kontraktor ose zyrtari i autorizuar), rezultoi se;

-Drejtuuesi i institucionit z. B.Xh nuk gjendet në cilësinë e Nëpunësit Autorizues (NA) të institucionit, por në këtë cilësi është caktuar zj. V.S me detyrë “Përgjegjës sektori në sektorin e menaxhimit të akteve dhe laboratorit”. Kjo sipas shkresave të Ministrisë së Drejtësisë nr. 5083 prot, datë 22.09.2017 dhe nr. 12396/1 prot, datë 19.09.2017 nga Ministria e Financave me lëndë “Mbi caktimin e Nëpunësit Autorizues të Përkohshëm për IML” sipas rrethanave faktike dhe juridike, si më poshtë vijon:

-Evidentohet se, B.X gëzon statusin e nëpunësit civil, pasi ka filluar marrëdhënien e punës në këtë institucion, me aktin administrativ nr. 5762/1 prot, datë 26.11.2013, të Ministrit, në pozicionin “Drejtor i Institutit të Mjeksisë ligjore” të cilin e ka mbajtur deri më datë 20.06.2017, deri në daljen e aktit administrativ nga ish-Ministri i Drejtësisë me shkresë nr. 4052/3 datë 20.06.2017 “Njoftim mbi fillimin e ecurisë disiplinore”, shoqëruar me vendimin përfundimtar nr. 4052/8 prot, datë 28.06.2017 “Për marrjen e masës disiplinore “largim nga shërbimi civil” për z. B. Xh.

Për sa më sipër, Z.Xh e ka ankimuar këtë vendim, duke rifituar vendin e punës dhe rikthimi në detyrë në bazë të vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë nr. 3462 datë 13.09.2017, me ekzekutim të përkohshëm, deri në daljen e vendimit të Gjykatës së Apelit Administrativ (vendimi është në proces ankimi nga MD).

Evidentohet vonesë në lidhje me miratimin e nëpunësit autorizues (NA) nga Ministria e Drejtësisë në koordinim me Ministrinë e Financave, pasi referuar situatës së trajtuar më sipër ky vendim është marrë i mirëqenë dhe si rrjedhojë me ardhjen në detyrë të z. B.Xh (Drejtor IML) duhet që t’i kalonin dhe detyrat e NA që janë të përcaktuara në bazë të ligjit nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar neni 19, ligji nr.10296 datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin” i ndryshuar neni 12, për rrjedhojë dhe ushtrimin e kompetencave në fushën e prokurimeve publike në zbatim të ligjit nr. 9643, datë 20.11.2006 “Për prokurimin publik”, i ndryshuar, VKM-së nr. 914, datë 29.12.2014 “Për miratimin e rregullave të prokurimit publik” neni 56 (titullari i autoritetit kontraktor ose zyrtari i autorizuar).

Gjithashtu, rezultoi se, nga Ministria e Drejtësisë, nuk është bërë ende kërkesë pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për ndryshimin e Nëpunësit Autorizues të Përkohshëm, ndonëse nga IML me shkresat nr. 1616 prot, datë 21.09.2018 dhe nr. 1855 prot, datë 09.03.2019, është kërkuar ndryshimi respektiv për caktimin e titullarit të institucionit në pozicionin e nëpunësit autorizues. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 63-70 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

3.1 Rekomandimi: Nga Ministria e Drejtësisë, në bashkëpunim me Departamentin e Administratës Publike dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë të merren masa për emërimin dhe realizimin e ndryshimit të Nëpunësit Autorizues të Përkohshëm, referuar shkresës së IML me nr. 1616 prot, datë 21.09.2018 dhe nr. 1855 prot datë 09.03.2019, me të cilat është kërkuar ndryshimi respektiv, për caktimin e titullarit të institucionit z. B.Xh në pozicionin e nëpunësit autorizues.

Menjëherë

4- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi rezultoi se, për periudhën Janar -Shtator 2019 u evidentuan mospërputhje midis vlerës totale të Fondit të Pagave Bruto dhe Listëpagesave mujore. Sipas librit të pagave Fondi Bruto paraqitej në shumën 98,107,476 lekë, ndërsa pasqyrimi në listëpagesën mujore të deklaruar pranë organeve tatimore ishte paraqitur në shumën 98,582,444 lekë me një ndryshim në (+474,968 lekë).

Po kështu vlera e pagave neto të punonjësve për këtë periudhë sipas librit të pagave paraqitej në shumën 76,392,807 lekë, ndërsa llogaritja e pagës neto pas ndalesave të punëmarrësit sipas listëpagesës mujore të deklaruar pranë organeve tatimore llogaritej në shumën 76,861,999 lekë, me një ndryshim në (+469,192 lekë). Diferencat e evidentuara midis dy dokumenteve nuk janë të

argumentuara dhe përbëjnë një pasqyrim jo të saktë të treguesve, librit të pagës dhe listëpagesës mujore të deklaruar. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 32-37 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

4.1 Rekomandimi: Ministria e Drejtësisë, të marri masat e nevojshme për kontabilizimin e saktë të pagave dhe kontributeve në sistemin informatik për periudhën Janar-Shtator 2019 dhe kuadrinin e vlerave midis librit të pagave dhe listëpagesave mujore.

Menjëherë dhe në vijimësi

D. MASA PËR ELEMENIMIN E EFEKTEVE NEGATIVE TË KONSTATUARA NË ADMINISTRIMIN E FONDEVE PUBLIKE DHE PËR MENAXHIMIN ME EKONOMICITET, EFICËNCË DHE EFEKTIVITET TË FONDEVE PUBLIKE

1- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi pagesat e kryera nga Ministria e Drejtësisë gjatë periudhës Janar-Shtator 2019, rezultoi se, gjatë kësaj periudhe janë kryer pagesa për përkthyesit e njohur nga kjo ministri në listat zyrtare të publikura të cilët sipas të dhënave të institucionit ishin të pa regjistruar në organet tatimore dhe ndaj tyre është mbajtur tatim në burim në masën prej 15 përqind të vlerës së shërbimit, i cili më pas është paguar nga MD në buxhetin e shtetit në shumën 8,812,236 lekë. Me këtë mënyrë veprimi institucion vijonte prej vitesh.

Vlera totale e shërbimit të kryer nga kjo kategori përkthyesish është **58,748,240 lekë** (8,812,236/15%) ose rreth ¼ e shpenzimeve 9 mujore. Vlerat e përkthimit të paguara prej saj janë bazuar në Udhëzimin e përbashkët MD dhe MF nr. 3165 datë 12.05.2004 “Për kriteret dhe procedurat e përzgjedhjes, dhe tarifat e shpërblimit të përkthyesve të jashtëm, si dhe tarifat e përkthimit zyrtar që duhet të paguajnë të tretët” ndryshuar me udhëzimin e përbashkët botuar në fletoren zyrtare nr. 63/2005.

Në Ministrinë e Drejtësisë përkthimi i materialeve të cilat dërgohen drejt institucioneve homologe apo anasjelltas kryhen aktualisht nëpërmjet:

- ✓ përkthyesve të punësuar pranë institucionit
- ✓ përkthyesve të njohur të listës të regjistruar pranë organeve tatimore
- ✓ përkthyesve të njohur të listës të pa regjistruar pranë organeve tatimore

a. Evidentohet se, institucioni nuk disponon një mekanizëm të plotë dhe transparent për shpërndarjen e materialeve të përkthimit drejt përkthyesve të njohur prej saj duke bërë që një numër i kufizuar përkthyesish të kryejnë shërbimin në favor të kësaj ministrie por edhe prej tyre të ketë diferenca domethënëse në vlerat e përfituara, çka në situatën e një çmimi fiks të rregulluar “përkthehet” në më shumë punë e marrë. Kjo mënyrë ka krijuar pabarazi në këtë kategori profesioni ende “të parregulluar”.

b. Kontraktimi individual i përkthyesve të cilët megjithëse ushtrojnë veprimtari fitimprurëse nuk janë të regjistruar në organet fiskale siguron një trajtim të pabarabartë dhe diskriminues si dhe krijon një standard jo të përshtatshëm institucional. Nga përkthyesit e kontraktuar kategoria “Të regjistruar” janë pagues të kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, tatimeve, TVSH apo Tatim i Thjeshtuar mbi Fitimin/ Tatim mbi Fitimin si dhe Taksa vendore ndërsa kategoria “Të paregjistruar” taksohet në mënyrë lineare me nivelin 15% Tatimit në Burim. Edhe nëse të licensuarit do të kontribuonin/paguanin në buxhetin e shtetit njëlloj në vlerë absolute, përsëri orientimi tek kategoria e të paregjistruarve, do të ishte e padrejtë, pasi në këtë mënyrë kjo vlerë shërbimi nuk do të ndihmonte zhvillimin dhe forcimin e profesionistëve të licensuar të cilët janë të lidhur drejtpërdrejtë me këtë veprimtari në të ardhurat e tyre, ndryshe nga kategoria tjetër të ardhurat e të cilës u referohemi si të ardhura plotësuese. Aktualisht mënyra e veprimit nga ana e institucionit lë pjesën e konsiderueshme të shërbimit/të ardhurave tek kategoria e dytë e përkthyesve, pra atyre të paregjistruar.

Në dispozitat ligjore aktuale për kryerjen e pagesave nga insitucionet publike ndeshemi vetëm me termin “operator ekonomik” referuar ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, neni 52 “Kryerja e shpenzimeve”, ku sqarohet qartë mënyra si kryhet pagesa ndaj “operatorit ekonomik” dhe dokumenti përkatës për tu paraqitur për pagesë. Pra dokumenti bazë i cili rregullon, strukturën, parimet dhe bazat e procesit buxhetor, marrëdhëniet financiare mbi të cilat kryhet pagesa, jep në mënyrë shteruese mënyrën e pagesës dhe definicionin e “përfituesit”. Gjithashtu mënyra e dakordësuar nga MD bie në kundërshtim edhe me parashikimet ligjit nr. 9920 “Për Procedurat tatimore në RSH”, i ndryshuar, neni 41 “Identifikimi i personave, që ushtrojnë veprimtari tregtare pa u regjistruar”, pika 1 dhe 2 e tij. Nëse organet tatimore do të evidentonin raste pagesash për përkthyes të peregjistruar, ato menjëherë duhet të marrin masat e parashikuara në legjislacionin tatimor, bllokim deri në heqje të licencës për një periudhë gjashtëmujore për këta përkthyes referuar dispozitave të mësipërme. Në këtë rast organet tatimore hipotetikisht duhet ti drejtoheshin vet MD për zbatimin e këtyre masave. Pra shihet qartë se pagesa e drejtpërdrejtë ndaj individëve referuar dispozitave të mësipërme, por jo vetëm, paraqesin mospërputhje të plotë me legjislacionin në tërësi.

c. Moment tjetër me rëndësi nga ana jonë lidhur me përkthimet e akteve është siguria mbi dokumentacionet e përkthyer nga operatorët e regjistruar dhe individët të cilët ndryshe nga subjektet e regjistruar janë më pak të shfaqur në aspekt të transparencës dhe veprimtarisë publike. Pavarësisht kësaj, mungesa e një sistemi rregullator lidhur me marrjen në dorëzim të dokumentacionit, në vlerësimin tonë e ka ekspozuar njësinë drejt risqeve të vazhdueshëm në këtë drejtim për të dy kategoritë e përkthyesve të kontraktuar.

Sa më lartë arrijmë në konkluzionin se, vlera prej **58,748,240 lekë** e shpenzuar nga ana e institucionit për shërbime përkthimi në përkthyes të peregjistruar nuk rezulton të ketë patur efektivitetin dhe efizienzën e pritshme. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 63-70 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

1.1 Rekomandimi: Nga Ministria e Drejtësisë, të merren masat e nevojshme për ndërprerjen e shërbimeve të marra nga përkthyes të peregjistruar në organet fiskale, kjo në zbatim të dispozitave ligjore që rregullojnë, funksionimin e sistemit buxhetor, taksat dhe tatimet, si dhe për të shmangur diskriminimin e operatorëve ekonomikë kundrejt konkurrencës së pandershme.

Menjëherë

1.2 Rekomandimi: Nga Ministria e Drejtësisë, në bashkëpunim me organet përkatëse, të merren masat e nevojshme hartimin e një baze rregullative mbi përkthimin e dokumentacioneve të klasifikuara, me qëllim eliminimin e risqeve të mundshëm gjatë kësaj veprimtarie.

Menjëherë

2- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi rezultoi se, Ministria e Drejtësisë vijon të paguajë pa të drejtë nga buxheti i vetë kostot e mirëmbajtjes për katër nga pesë sistemet të cilat janë në funksionim. Vetëm gjatë periudhës Janar-Tetor 2019 shpenzimet e mirëmbajtjes së tyre arrijnë shumën prej **5,862,400 lekë** ndërkohë që këto shpenzime duhet të ishin përballuar nga AKSHI. Në kontratën e mirëmbajtjes të lidhura midis MD dhe operatorit ekonomik fitues nuk janë reflektuar ende ndryshimet e parashikuara në pikën 18 dhe 19, dhe 24 të VKM nr. 673, datë 22.11.2017, “Për Organizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit, e ndryshuar, Mospërfundimi i procesit të transferimit të sistemeve pranë AKSHI-t referuar përcaktimeve ligjore në fuqi e kanë ekspozuar institucionin drejt shpenzimeve të panevojshme nga buxheti i vetë lidhur me shpenzimet e mirëmbajtjes për këto sisteme por jo vetëm. Megjithëse dy nga pesë sistemet funksionalë TI janë alokuar fizikisht tek AKSHI, ato vijojnë të reflektohen në regjistrin e aktiveve të Ministrisë së Drejtësisë, çka tregon mangësi dhe veprime të ngadalta nga ana e grupeve të punës të institucioneve respektive. Vlera e shpenzuar nga ana e institucionit për mirëmbajtjen e sistemeve TI, prej **5,862,400 lekë**, përbën një shpenzim të kryer, jo në përputhje me parimet e efektivitetit dhe efizienzës. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 46-62 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

2.1 Rekomandimi: Institucioni të marrë masat e nevojshme, për hostimin e sistemeve IT pranë AKSHI-t referuar përcaktimeve të VKM nr. 673 datë 22.11.2017, e ndryshuar, duke dokumentuar plotësisht transferimin e tyre fizik dhe kontabël si dhe eliminimin e kostove të panevojshme nga buxheti i institucionit për shërbimet e mirëmbajtjes së tyre.

Menjëherë

3- Gjetje nga auditimi: Nga auditimi rezultoi se, pjesën më të madhe në zërin "shpenzime" ose rreth 33% e tyre, e zënë blerjet nëpërmjet sistemit dinamik të biletave të transportit ajror ndërkombëtar. Për vitin 2019, ky zë është parashikuar në vlerën 7,000,000 lekë dhe deri në periudhën 30.10.2019 (periudha objekt i auditimit) është realizuar në vlerën 5,634,090 lekë.

Në 07 (shtatë) procedura të audituara nga 32 gjithsej, me një vlerë shërbimi të paguar që shkon **2,464,643 lekë**, dokumentacioni bashkëlidhur praktikës nuk arrin të argumentoj numrin e nevojshëm për pjesëmarrje në këto takime/evente.

Në të gjitha rastet procedura realizohet në një afat shumë të shkurtër nga data e udhëtimit, duke sjellë si pasojë, mungesë të studimit të tregut rrjedhojë e afateve të limituara dhe rrit riskun e përzgjedhjes së çmimit më të lartë, pasi biletat e avionit bliheshin ditën e nisjes apo ditë të afërt me nisjen, kur edhe çmimet kapin nivelet e tyre të larta.

Mbi mungesën e argumentimit të numrit të pjesëmarrësve në procedurat e sistemit dinamik të blerjeve për bileta të transportit ndërkombëtar, Ministria e Financave dhe Ekonomisë me shkresën nr. 20468 prot, datë 11.11.2019, ka sjellë gjithashtu në vëmendje të Ministrisë së Drejtësisë shpenzimet për udhëtime dhe dieta, si dhe marrjen e masave të menjëhershme për kufizimin e numrit të pjesëmarrësve, pasi nga analiza e kryer nga kjo ministri mbi përdorimin e fondeve buxhetore vërehen rritje të konsiderueshme të nivelit të shpenzimeve në zërin udhëtime dhe dieta për periudhën Janar-Tetor 2019. Lidhur sa më sipër, evidenton nevojën për një qasje më të kujdesshme nga ana e hallkave përkatëse për përdorimin me ekonomikitet të fondeve shtetërore në këtë drejtim. *Trajtuar më hollësisht në faqet nr 37-43 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

3.1 Rekomandimi: Nga Titullari i Institucionit, të merren masa që pas ardhjes së ftesës nga organizatorët për takime/evente jashtë vendit, të nxirret menjëherë autorizimi i pjesëmarrjes në to, në mënyrë që të minimizohet risku i blerjes së biletave me çmim më të lartë si rezultat i kryerjes së procedurës së prokurimit në data të afërta me datën e nisjes së udhëtimit.

3.2 Rekomandimi: Të argumentohet numri i pjesëmarrësve në takime/vente të organizuara jashtë vendit në mënyrë që të optimizohet numri i tyre dhe për rrjedhojë dhe shpenzimet që kryhen për këtë qëllim.

Në vijimësi

E. DREJTORISË SË INSPEKTIMIT FINANCIAR NË MINISTRINË E FINANCAVE DHE EKONOMISË

Në KLSH është paraqitur ankesa me nr. 953 prot, datë 21.11.2019, në të cilën ngrihen problematika të cilat lidhen kryesisht me menaxhimin financiar të institucionit dhe procesin e rekrutimit të personelit, por jo vetëm. Meqenëse çështjet e ngritura i përkasin kryesisht periudhave jashtë auditimit, si dhe nevojës për një hetim administrativ të detajuar dhe shumëplanësh, Kontrolli i Lartë i Shtetit, vlerëson të dërgojë pranë Drejtorisë së Inspektimit Financiar në MFE, një kopje të ankesës së bashku me Raportin Përfundimtar të Auditimit të mbajtur për Ministrinë e Drejtësisë, për të trajtuar me objektivitet dhe profesionalizëm të gjitha çështjet e ngritura në këtë ankesë.

F. MASA DISIPLINORE

Mbështetur në nënenet 58 dhe 59, të ligjit nr. 152/2013 "Për nëpunësin civil" si dhe aktet nënligjore në zbatim të tij, *i rekomandohet* Titullarit të institucionit, që nëpërmjet një grupi pune, të bëjë vlerësimin dhe shqyrtimin e shkeljeve të trajtuara në Raportin Përfundimtar të Auditimit sipas

përgjegjësive individuale dhe të nisë menjëherë procedurat për dhënien e masave disiplinore përkatëse.

G. SHËNIM I KRYETARIT

Për Shkak se:

a. Procedura e prokurimit ” Rehabilitimi emergjent i arkivës dhe rrjeti kompjuterik i zyrës së arkiv-protokollit të Ministrisë së Drejtësisë” *me fond limit në vlerën prej 60,208,742 lekë pa tvsh*, nuk u auditua sepse grupi i auditimit nuk dispononte certifikatë sigurie për auditimin e kësaj procedure sipas kërkesave të ligjit nr. 8457, datë 11.02.1999 “Për informacionin e klasifikuar “Sekret shtetëror” i ndryshuar, dhe akteve nënligjore përkatëse;

b. Koha e auditimit në dispozicion të grupit të auditimit ishte e kufizuar;

c. Ankesa e z. D nuk u trajtua në këtë auditim për shkak të afateve të auditimit dhe shtrirjes në kohë të çështjeve të ngritura.

Kontrolli i Lartë i Shtetit (Departamenti i Auditimit të Institucioneve Qendrore), në tremujorin e dytë të vitit 2020 do të përsërisë këtë auditim për të gjithë periudhën e vitit 2019, me qëllim që rezultatet e këtij auditimi të pasqyrohen në Raportin e Zbatimit të Buxhetit Faktik 2019, i cili do të paraqitet nga KLSH në Kuvendin e Shqipërisë në fund të muajit Shtator 2020.

Gjithashtu, Kontrolli i Lartë i Shtetit do të ndjek me vëmendje të veçantë dhe do vlerësojë marrjen e masave, nga Ministria e Drejtësisë për zbatimin e rekomandimeve të lëna ku midis të tjerash do të veçonim, plotësimin e boshllëkut ligjor lidhur me profesionin e përkthyesit ligjor si dhe rregullimin e procesit të kontraktimit të shërbimit të përkthimit nga institucioni, riformatimin e strukturës së auditimit të brendshëm dhe përmirësimin cilësor të saj, reflektimin e dobësive në shpenzimet e kryera për pjesëmarrjet në evente, etj.

Përmbushja e plotë e këtyre rekomandimeve por edhe masave të rekomanduara në auditimin e mëparshëm të KLSH^{së}, por të gjendura në proces zbatimi, do të jenë në fokusin e auditimeve vijuese në këtë institucion.

Me ndjekjen dhe kontrollin e zbatimit të detyrave dhe masave të përcaktuara në këtë vendim ngarkohet Departamenti i Auditimit të Institucioneve Qendrore.

Bujar LESKAJ

K R Y E T A R